

Täysistunto

Perjantai 4.2.2022 klo 13.00—13.32

Täysistunto alkoi klo 13.00. Täysistunto päättyi klo 13.32.

Puhetta johti puhemies Matti Vanhanen (13.00—13.32).

1. Nimenhuuto

Nimenhuutoraportti Liite 1A

Toimitettiin nimenhuuto.

2. Ilmoituksia

2.1. Hallituksen esitykset

Valtioneuvosto on 3.2.2022 antanut hallituksen esitykset HE 1—5/2022 vp, joista hallituksen esitys HE 2/2022 vp on esitys vuoden 2022 lisätalousarvioksi.

2.2. Vastaukset kirjallisiin kysymyksiin

Eduskunnalle ovat saapuneet vastaukset kirjallisiin kysymyksiin KK 708, 729, 732, 734, 736-740/2021 vp.

2.3. Toimenpidealoitteet

Puhemiesneuvosto on 1.2.2022 päättänyt lähettää valiokuntiin toimenpidealoitteet TPA 104-111/2021 vp.

3. Matti Vanhasen vapautuspyyntö ulkoasiainvaliokunnan ja lakivaliokunnan jäsenyydestä

Vapautuspyyntö VAP 1/2022 vp

Ainoa käsittely

Eduskunta hyväksyi vapautuspyynnön.

Täydennysvaali toimitetaan tiistaina 8.2.2022 kello 14 pidettävässä täysistunnossa. Ehdokaslistat on jätettävä keskuskansliaan viimeistään 8.2.2022 kello 11.

Pöytäkirja PTK 4/2022 vp

4. Juha Pylvään vapautuspyyntö työelämä- ja tasa-arvovaliokunnan jäsenyydestä

Vapautuspyyntö VAP 2/2022 vp

Ainoa käsittely

Eduskunta hyväksyi vapautuspyynnön.

Täydennysvaali toimitetaan tiistaina 8.2.2022 kello 14 pidettävässä täysistunnossa. Ehdokaslistat on jätettävä keskuskansliaan viimeistään 8.2.2022 kello 11.

5. Ilmastovuosikertomus 2021

Kertomus K 18/2021 vp

Valiokunnan mietintö YmVM 11/2021 vp

Ainoa käsittely

Puhemies Matti Vanhanen: Ainoaan käsittelyyn esitellään päiväjärjestyksen 5. asia. Käsitteilyn pohjana on ympäristövaliokunnan mietintö YmVM 11/2021 vp. Nyt päätetään kannanotosta kertomuksen johdosta. Keskustelu asiasta päättyi 3.2.2022 pidetyssä täysistunnossa.

Keskustelussa on Petri Huru Ritva Elomaan kannattamana ehdottanut, että eduskunta hyväksyy vastalauseen mukaisen kannanoton.

Selonteko hyväksyttiin.

Valiokunnan ehdotus ”jaa”, Petri Hurun ehdotus ”ei”. Äänestyksen tulos: jaa 89, ei 21, tyhjiä 1; poissa 88 (äänestys 1).

Eduskunta hyväksyi valiokunnan ehdotuksen kannanotoksi kertomuksen K 18/2021 vp johdosta. Asian käsittely päättyi.

6. Lakialoite laiksi rikoslain 21 luvun 6 §:n muuttamisesta

Lakialoite LA 56/2021 vp Ari Koponen ps

Lähetekeskustelu

Puhemies Matti Vanhanen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 6. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään lakivaliokuntaan. — Keskustelu, edustaja Ari Koponen.

Keskustelu

13.04 **Ari Koponen ps** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Äiti ja isäpuoli pahoinpitelivät poikkeuksellisen törkeästi neljävuotiasta pikkutyttöä lokakuun 2016 ja tammi-kuun 2018 välisenä... [Hälinää — Puhemies koputtaa]

Pöytäkirja PTK 4/2022 vp

Puhemies Matti Vanhanen: Anteeksi, edustaja Koponen. — Pyydän hiljaisuutta, että puhujan ääni kuuluu. — Jatkakaa, olkaa hyvä.

Kiitos, arvoisa puhemies! — Lapsen päätä painettiin veden alle, häntä pisteltiin teräaseella ja poltettiin tulikuumalla esineellä, tytön suuhun sekä sukuelinten alueelle laitettiin polttavaa tunnetta aiheuttava chilijauhetta ja hänen sääriluunsa väännettiin poikki. Syyttäjä vaati kummallekin ainoastaan ehdollista vankeusrangaistusta. Kyseessä on täysin puolustuskyvyttömän lapsen toistuva kidutus, ja tyttöä pahoinpidelleet vanhemmat pysyvät vankeuden sijaan vapaudessa.

Tämä ei ole yksittäistapaus, vaan törkeistä pahoinpitelyistä annetaan Suomessa hyvin lieviä tuomioita, vaikka rangaistusasteikko on 1—10 vuotta vankeutta. Keskimäärin tuomio on kaksi vuotta vankeutta, ja lähes puolessa tapauksista tekijä selviää ehdollisella, kuten tässäkin tapauksessa.

Tässä maassa joutuu siis linnaan veropetoksesta, mutta lasta saa kiduttaa raa’asti ilman kunnan rangaistuksia. Mahtuuko tämä sinun oikeustajuusi? [Perussuomalaisten ryhmästä: Ei!] Miten on mahdollista, että meidän oikeusjärjestelmä luisuu koko ajan siihen suuntaan, että se silittelee ja suosii rikoksentekijöitä, ja samalla uhrit jätetään täysin oman onnensa nojaan? Suunta on erittäin huolestuttava.

Puhemies! Ehdotan tässä lakialoitteessa törkeän pahoinpitelyn vähimmäisrangaistuksen korottamista. Tällä tavoin varmistettaisiin tuomittavien vankeusrangaistusten ehdottomuus, sillä pääsäännön mukaan alle kahden vuoden vankeusrangaistukset tuomitaan ehdollisina ja vähintään kahden vuoden vankeusrangaistukset ehdottomina. Myös rikosoikeyden professorit ja oikeusoppineet ovat julkisuudessa toivoneet ankarampia rangaistuksia. Kuitenkin vain lainsäätäjät voivat vaikuttaa rangaistuskäytäntöön, ja tämä tapahtuisi minimirangaistusta nostamalla.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Lehto.

13.06 **Rami Lehto ps:** Arvoisa puhemies! Edustaja Koponen on tehnyt todella tärkeän lakialoitteen, ja se on todella kannatettava. Törkeän pahoinpitelyn uhri, niin kuin kaikkien pahoinpitelyjen uhrit, voi saada ikuisen trauman. Siitä jää jäljet henkisesti ja fyysisestikin, ja sitten kumminkin tekijä voi päästä todella pienillä sanktioilla, kun ajatellaan, että törkeästä pahoinpitelystäkin tuomitaan keskimäärin kahdeksi vuodeksi vankilaan ja lähes puolessa tapauksista tekijä selviää ehdollisella. Oikeusoppineetkin ovat sitä mieltä, että he toivoisivat kovempia rangaistuksia. Näitä tapahtuu todella paljon, lehdistä saa lukea päivittäin tällaisia tapahtumia. On sellaistaakin, että miesystävä voi naisystävänsä pahoinpidellä, hakata henkiiheveriin, niin että toinen menettää tajuntansa, ja sitten vielä puukotetaan. Ja on tapauksia, että sitten on alle kaksi vuotta vankeutta ja ehdollisena, mikä on aivan käsittämätöntä toimintaa.

Sama teräaseissa ja ampuma-aseissa: Kuinka paljon niitä nykyään kuljetetaankaan julkisilla paikoilla, ja teräaseissa on, onko se, vuosi vankeutta ja luvattoman ampuma-aseen käyttö tai kuljettaminen julkisella paikalla kaksi vuotta minimissään, eli ne ovat todella pieniä rangaistuksia. Kun sitten katsotaan, kuinka paljon niitä nykyään myös käytetään — ei riitä, että niitä on mukana, vaan niitä käytetään julkisella paikalla — niin tässäkin pitäisi kyllä koventaa näitä rangaistuksia. Kun ajatellaan, että jos ravintolaan otat aseensa taskuun, ampuma-aseen, puukon tai muun vaarallisen aseensa, niin kyllähän se tarkoittaa sitä, että olet

Pöytäkirja PTK 4/2022 vp

melkein valmis käyttämään sitä. Minun mielestäni silloin pitäisi olla niin, että se on murhan yritys tai murha eikä mikään tapon yritys, jos siellä käyt sitten huitomaan kännipäissäsi jotakuta. Jos kerran olet ajatellut kotoa lähtiessäsi, että otat jonkun teräaseen mukaan, niin oletettavaa on, että voit myös sitten käyttää sitä, varsinkin joissain aineissa.

Itse tämä lakiehdotus on todella hyvä ja tärkeä, tätä tarvitaan. Tällaisista ei pitäisi päästä ikinä ehdollisella, kun ajatellaan, että uhri voi joutua olemaan pitkään sairaalassa ja voi saada ikuiset arvet, mutta tekijä on saman tien vapaalla jalalla kävelemässä taas kansan parissa, ja se uhri joutuu pelkäämään häntä myös jatkossa.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Heinonen.

13.08 Timo Heinonen kok: Arvoisa puhemies! Hyvät edustajakollegat ja muut täysistuntoa seuraavat! Edustaja Koponen on jälleen hyvällä asialla. Hän on tehnyt lukuisia hyviä lakialoitteita nimenomaan rikos- ja rangaistuskokonaisuuteen. Olemme monia kertoja puhuneet koulukiusaamisesta, joka on omalla tavallaan erittäin rajua väkivaltaa: pitkäkestoisista ja kauaskantoista. Tällä kertaa edustaja Koponen on liikkeellä rikoslain 21 luvun 6 §:n muuttamiseksi, jossa siis törkeän pahoinpitelyn vähimmäisrangaistus korotettaisiin yhdestä vuodesta kahteen vuoteen vankeutta. Tarkoituksena tällä lakialoitteella olisi siis varmistaa törkeästä pahoinpitelystä tuomittavien vankeusrangaistuksen ehdottomuus, sillä pääsäännön mukaan alle kahden vuoden vankeusrangaistukset tuomitaan maassamme ehdollisina ja vähintään kahden vuoden vankeusrangaistukset ehdottomina.

Haluan antaa tälle lakialoitteelle oman tukeni. Pidän tätä erittäin kannatettavana. Meillä on esimerkkejä, joissa olemme tehneet lainsäädäntöön tiukennuksia ja saaneet sillä aikaan tahdotun lopputuloksen. Esimerkiksi yksi, joka viime kaudella tehtiin, on törkeä lapsenraiskaus, joka lisättiin omaksi rikosnimikkeeksi lakiin vuonna 2019. Rikosoikeuden professori Matti Tolvanen totesi tuossa viime vuoden lopulla, että lapsiin kohdistuvista seksuaalirikoksista annetaan tämän 2019 tehdyn lainsäädännön myötä aiempaa ankarampia tuomioita. Merkittävänä syynä hän piti sitä, että törkeä lapsenraiskaus merkittiin lakiin omana rikosnimikkeenä.

Näitä tapauksia, jotka ovat niin järkyttäviä, joista edustaja Koponenkin yhden esille toi, olemme saaneet viime päivinä lukea lukuisia myös lehdistä. Tämä Sipilän hallituksen aikana tehty muutos, rikosnimike törkeästä lapsenraiskauksesta, on siis toiminut hyvänä esimerkkinä siinä, että tuomiot ovat tiukentuneet ja näistä on tullut jollain tavalla edes lähemmäksi ihmisten yleisen oikeustajun mukaisia rangaistuksia.

Tuoreet tilastot meidän maastamme kertovat, että rikosten käsittelyajat ovat kuitenkin tällä hetkellä kohtuuttoman pitkiä. Tilanteen kehitys viime vuosina on ollut hyvin huolestuttavaa seurattavaa. Esimerkiksi vuonna 2018 lapsen seksuaalista hyväksikäyttöä koskevan rikosilmoituksen käsittelyn keskimääräinen kesto on ollut 18 kuukautta. Vuonna 21, eli nykyhallituksen aikana, menttiin jo 24 kuukaudessa. Eli kaksi vuotta kestää tällaisen asian tutkinta. Myös asiantuntijat ovat vedonneet siihen, että käsittelyajat ovat aivan liian pitkiä.

Poliisi on selittänyt tilannetta resurssipulalla, mutta tilastollisesti rikosten määrä ei ole viime vuosina muuttunut, ja samalla poliisi jättää yhä enemmän tapauksia tutkimatta. Tällä hetkellä jopa 40 prosenttia rikoksista jätetään tutkimatta täysin säästösyistä. Toiseksi syyksi selitetään rikostutkijoiden suurta vaihtuvuutta, josta seuraa puolestaan ammattitaitopulaa, ja kolmantena näiden heikkoa palkkausta, jolloin näihin tehtäviin eivät poliisit ha-

Pöytäkirja PTK 4/2022 vp

keudu. Toiseksi syyksi selitetään siis rikostutkijoiden suurta vaihtuvuutta, mutta myös resurssit ovat heikkoja ja työtaakka suuri, esimerkiksi lisäkouluttautumiselle ei helposti jää aikaa tai jaksamista.

Asiantuntijoiden mukaan tavanomaiset rikokset tulisi tutkia puolen vuoden tai vuoden kuluessa. Erityisesti lapseen kohdistuvat seksuaali- ja väkivaltarikokset sekä pahoinpitelyt tulisi tutkia alle vuodessa. Usein tutkinnan ollessa kesken ei erinäisiä hoitotoimenpiteitä voida aloittaa, jolloin esimerkiksi terapiaan pääseminen viivästyy. Myöskin näyttöä ja todisteita on sitä haastavampi saada, mitä kauemmin aikaa itse rikoksesta on kulunut. Tämä saa ongelmat kasvamaan. On myös riskinä, että tekijä uusii rikoksensa. Tämä riski kasvaa koko ajan, mitä pidempään rikoksen käsittely kestää.

On tärkeää kuitenkin pitää mielessä koko oikeusprosessin ketju: poliisille kohdistettu määräraha ja lisäresurssit puolestaan ruuhkauttavat syyttäjien ja tuomareiden työpöytää. Tässä olisikin syytä tarkastella kokonaiskuvaa ja sitä, miten koko oikeudellinen prosessi saataisiin sulavammaksi. Huolestuttavaa on myös se, että poliisijohto on tuonut esiin mahdollista esitutkintapakon poistamista. Asiantuntijoiden mukaan tämä tarkoittaisi hyvin suurta toimivallan siirtoa poliisille. Kun tällä hetkellä 40 prosenttia rikoksista jätetään tutkimatta, poliisilla on silti perusteluvastuu siitä, miksi jokin rikos tutkitaan ja miksi jotain ei. Olisi äärimmäisen tärkeää, että vastuu siitä, mitä rikoksia pitää tutkia, säilyisi tulevaisuudessaakin eduskunnalla.

Olenkin tänään jättänyt maamme hallitukselle kirjallisen kysymyksen myös rikosten käsittelyaikojen venymisestä ja esittänyt vasemmistohallitukselle kysymyksen, mihin toimiin he ovat ryhtymässä käsittelyaikojen saamiseksi nykyistä lyhyemmiksi ja millaisia toimia hallitus aikoo kohdistaa kokonaisvaltaisen oikeusprosessin parantamiseksi.

Arvoisa puhemies! Lämmin kiitos edustaja Kuposelle hyvästä ja aiheellisesta lakialoitteesta jälleen kerran. Toivotaan, että tämä lakialoite johtaa myös lopputulokseen ja sitä kautta siihen samaan, mihin törkeän lapsenraiskauksen kirjaaminen lakiin viime kaudella johti.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Keto-Huovinen.

13.15 Pihla Keto-Huovinen kok: Arvoisa puhemies! Väkivallan jäljet eivät meidän yhteiskunnassamme näy pelkästään mustelmina, murtuneina luina, vammautumisena. Jokainen väkivallan uhri on aina myös jonkun läheinen, jonkun ystävä, jonkun sukulainen. Jokainen pahoinpitely rapauttaa eikä vain uhrin vaan kaikkien näiden ihmisten turvallisuuden tunnetta, uskoa kanssaihmiin ja yhteiskuntaan. Samalla väkivallan median kautta tuoma turvattomuuden tunne laajenee myös pidemmälle koko kansakunnan turvattomuuden tunteeseen.

Suomessa annetaan vuosittain noin neljäsataa ehdollista tai ehdotonta vankeustuomiota törkeistä väkivallanteoista. Törkeästä pahoinpitelystä tuomitaan keskimäärin hieman alle tai hieman yli kaksi vuotta vankeutta. Lähes puolessa tapauksista tekijä selviää ehdollisella tuomiolla. Ihmisen voi siis pahoinpidellä julmasti henkiahieveriin, ilman että tekijä joutuu teostaan vankilaan. Tämä ei ole oikein, koska kyse on rikosnimikkeen mukaan törkeistä väkivallanteoista. Henki, terveys ja seksuaalinen itsemääräämisoikeus ovat perustavanlaatuisia oikeuksia, minkä pitää mielestäni näkyä myös tuomioissa.

Arvoisa puhemies! Pahoinpitelystä tekee törkeän se, että siinä aiheutetaan vaikea ruumiinvamma, vakava sairaus tai hengenvaarallinen tila, teko tehdään erityisen raa'alla tai

Pöytäkirja PTK 4/2022 vp

julmalla tavalla tai siinä käytetään ampuma- tai teräasetta tai muuta niihin rinnastettavaa hengenvaarallista välinettä. Törkeästä pahoinpitelystä voidaan tuomita yhdestä kymmeneen vuotta vankeutta, jos jokin näistä edellä mainitsemistani kvalifiointiperusteista täytyy ja rikos on myös kokonaisuutena arvostellen törkeä.

Säädös siis mahdollistaisi kovat rangaistukset, mutta annetut tuomiot liikkuvat asteikon alapäässä. Tästä johtuen kannatan edustaja Koposen hyvää lakialoitetta rikoslain 21 luvun 6 §:n mukaisen törkeän pahoinpitelyn vähimmäisrangaistuksen korottamisesta yhdestä vuodesta kahteen vuoteen vankeutta. Tarkoituksena on varmistaa törkeästä pahoinpitelystä tuomittavien vankeusrangaistusten ehdottomuus, sillä pääsäännön mukaan enintään kahden vuoden vankeusrangaistus voidaan tuomita ehdollisena. Vähimmäisrangaistuksen korottaminen on yksi keino vaikuttaa siihen, että keskirangaistus nousee ja vakavaan väkivaltaan syyllistyneet tuomitaan ehdottomaan vankeusrangaistukseen.

Ylipäänsä meidän nykyinen seuraamusjärjestelmä luo illuusion pitkistä vankeusrangaistuksista, kun tuomioistuimien toteaa vain rangaistuksen pituuden mutta meillä ei tosiasiassa istuta nettorangeistuksia. Esimerkiksi, jos kärjäoikeus tuomitsee henkilölle törkeästä pahoinpitelystä neljä vuotta vankeutta, rikoksenuusija istuu tuomiosta kaksi kolmasosaa eli vajaan kolme vuotta ja ensikertalainen puolet eli kaksi vuotta. Laista löytyy lisäksi säännös, jonka mukaan rikoksen alle 21-vuotiaana tehnyt kärsii rangaistuksesta kolmasosan. Sanotun suuruiset rangaistukset ovat täysin vastoin ihmisten oikeustajua. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Pelkonen.

13.19 Jaana Pelkonen kok: Arvoisa herra puhemies! Näitä puheenvuoroja kuunnellessa herkistyy, ja on itse asiassa vaikea löytää edes oikeita sanoja, mutta lyhyesti ja ytimekkäästi: Kiitos edustaja Koposelle tärkeän aloitteen tekemisestä. Aloite on kannatettava, ja haluan sille myös oman tukeni antaa. Runsaasti perusteluja on todellakin kuultu jo aikaisemmissa puheenvuoroissa. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Laakso.

13.19 Sheikki Laakso ps: Arvoisa puhemies! Todellakin täytyy kiittää edustaja Koposta jälleen kerran äärettömän hyvästä lakialoitteesta. Voi sanoa kyllä, että on mies tässä talossa paikallaan näitten hyvien lakialoitteiden mukaan, mitä on tullut.

On sanomatta selvää, että kun oikeuslaitos ei tunnu ottavan kansalaisten huolta kuuleviin korviin, tämän talon tehtävä on ehdottomasti silloin puuttua lainsäädäntöön ja muuttaa sitä niin, että kansalaisten ääni kuuluu.

On sanomatta selvää, että tällainen, mistä edustaja Koponenkin äsken pienen tarinan kertoi, on kuitenkin liian arkipäivää, ja on sanomatta selvää, että ei tällaisten tekojen jälkeen voida enää kuvitellakaan, että nämä kyseiset ihmiset pääsisivät ehdonlaiseen. Kyllä tässä raja aina menee niin, että kun puhutaan törkeistä teoista, niin sen ehdottomuuden pitää olla siinä mukana.

Yksi, mistä olen todellakin hämilläni, on se, että vaikka on tällainen asia, minkä tälläkin hetkellä nyt on Koponen tuonut tänne keskusteluun, niin täällä on vain kaksi opposition puoluetta, jotka tästä asiasta mitään mainitsevat — en tiedä, jos täällä puhuttaisiin kissan pesuveiden lämpötila-asetuksesta, niin kaipa täällä sitten olisi laajemminkin keskustelua.

Pöytäkirja PTK 4/2022 vp

Miten tällaisesta asiasta, mikä on oikeasti näin vakava, voi olla näin suppeaa tämä keskustelu? — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Tynkkynen.

13.21 Sebastian Tynkkynen ps: Arvoisa herra puhemies! Aivan ensiksi haluan kiittää edustaja Koposta hyvästä lakialoitteesta. Aloite on jo itsessään kannatettava, mutta sen lisäksi se osoittaa laajemman korjaustarpeen yhteiskunnassamme. Moni kansalainen kokee, että Suomessa oikeus jää usein toteutumatta. Kaikkien käsitys pohjautuu siihen, että rikoksesta seuraa rangaistus — mitä vakavampi rikos, sitä vakavamman rangaistuksen siitä tulisi seurata. Yhä useammin tämä ei käytännön tasolla toteudu. Uhrin voi hakata henkiihieveriin, mutta silti tekijä saa usein jatkaa vapaalla jalalla.

Törkeissä pahoinpitelyissä lähes joka toisessa tapauksessa tekijä päästetään ehdollisella tuomiolla. Minimirangaistus törkeästä pahoinpitelystä on vuosi vankeutta, mutta alle kahden vuoden tuomiot ovat useimmiten ehdollisia, eli vankilaan ei silloin joudu. Kun minimirangaistus korotettaisiin kahteen vuoteen, saataisiin tämä räikeä epäkohta korjatuksi.

Yhä useammin vedotaan vankien yhteiskuntakelpoisuuteen ja vangeista aiheutuviin kuluihin. Rikollisia kohdellaan silkkihansikkain, ja tuomiot halutaan pitää ehdollisina. Samalla kuitenkin unohdetaan rangaistusten perimmäinen tarkoitus: riittävät tuomiot takaavat sen, että yhteiskunta koetaan turvalliseksi ja oikeudenmukaiseksi. Tällä hetkellä näitä molempia laiminlyödään, ja rikoksiin syyllistyvät kiittävät. Samalla kuitenkin uhrin, heidän läheisensä ja koko yhteiskunta kärsivät.

Jos rangaistusten koetaan näin laajasti olevan epäoikeudenmukaisia, kansan mielestä ja aina rikosoikeuden oppineita myöten, on silloin lainsäätäjien reagoitava. Ihmettelen hallituksen priorisointia rikoslain korjaamisessa. Marinin hallitushan lähti ideologisista syistä esittämään sukupuolta rikoksen koventamisperusteena, vaikka huoneessa on paljon isompi elefantti. Pahoinpitelijät pääsevät vapaaksi, oli kyseessä mikä tahansa motiivi. Ja samalla, kun pahoinpitelijät pääsevät vapaaksi, pahoinpidelty joutuu kantamaan seurauksia läpi elämän.

Tämä lakialoite olisi askel siihen suuntaan, että Suomessa rikoksesta seuraava rangaistus todella vastaisi rikoksen vakavuutta. Siksi toivon aloitteelle laajaa tukea.

Arvoisa herra puhemies! Lopuksi haluan vielä sanoa, että sen lisäksi, että monesti näissä pahoinpitelyissä ja nimenomaan törkeissä pahoinpitelyissä fyysiset seuraamukset ovat järkyttäviä ja kivuliaita ja niitä monesti kannetaan loppuelämä, ei tule aliarvioida sitä, mitä tapahtuu siellä psyyken tasolla. Ne seuraukset voivat itse asiassa olla vielä moninkertaisesti pahempia kuin se, mitä fyysisesti tapahtuu.

Tuossa ihan hetken aikaa sitten, kun olin Lahdessa, itse jouduin pahoinpitelyn kohteeksi, ja vaikka olen tämmöinen iso mies ja on paksu nahka ja kaikkea olen saanut kohdata elämässä, niin jo se, että toinen ihminen kokee, että sinuun saadaan käydä käsiksi ja käyttää väkivaltaa ja lyödä vielä nyrkillä naamaan, niin että kyse on sellaisesta toiminnasta, jossa joissakin tapauksissa jopa lähtee henki — vaikka tämä varmaan tulee täyttämään nyt sitten oikeudessa pahoinpitelyn merkit — laittoi oman mielen aivan täyteen myllerrykseen ja tuli ahdistustiloja. Pelkästään lakivaliokunnassa — juuri siellä, missä ovat nämä hyvät tyypit, joiden kanssa olen saanut tehdä työtä tämän eduskuntakauden ja niin edelleen — huomaisin, että en pystynyt olemaan edes samassa tilassa ihmisten kanssa sen jälkeen, kun se pahoinpitely oli tapahtunut, koska kaikki vain ahdisti ja tuntui pahalta ja ei halunnut kohdata

Pöytäkirja PTK 4/2022 vp

ihmisiä, ja se on jättänyt semmoisen tietynlaisen jäljen, että kadulla pelkää, että kuka nyt syyttä tulee käymään päälle. Näin ollen, jos kyseessä on sitten oikeasti vielä tällainen, mistä esimerkiksi edustaja Koponen antoi hyvän esimerkin — minkälaisen tapauksien, minkälaisen kidutuksen ja polttamisen ja luitten murtamisen jälkeen voi päästä kävelemään vapaalla jalalla — niin mitä tämä tarkoittaa henkisesti tällaisen ihmisen kohdalla, kun nämä pahoinpitelijät saavat olla vapaana?

Joten lämmin kannatus tälle lakialoitteelle. Toivotaan, että vaikka tämä ei hallitusohjelmassa ole, niin oikeusministeriössä voitaisiin alkaa tekemään pohjatyötä tämän lain valmistelemiseksi ja korjaamiseksi. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Edustaja Jari Kinnunen.

13.26 **Jari Kinnunen kok:** Arvoisa herra puhemies, hyvät edustajat ja kuulijat! Kiitos erinomaisesta aloitteesta. Tässä ovat edeltäjät jo puhuneet hyvin niistä perusteista, miksi tämä on välttämätön — sanon: välttämätön. Minulla on kokemusta kymmenistä vakavista väkivaltarikoksista, niitten esitutkinnasta ja tutkinnan johdosta. Ei ole turhauttavampaa kuin se, että uhri makaa, esimerkiksi tälläkin hetkellä on vuosikausia maannut, kasvina ja tekijät ovat vapaina. Se on tälle yhteiskunnalle todella raskas taloudellinen taakka, mutta kaikkein suurin taakka se on sille ihmiselle, joka siellä kasvina makaa, ja hänen läheisilleen. Eikä tämä ole yksittäistapaus.

Itse toivon, että tämä etenee ja tulee vaikuttamaan myös siinä vaiheessa, kun tutkinnanjohtaja hakee epäiltyä tutkintavangiksi. Kun on tiedossa, että siitä on tulossa kiinteää tuomiota, saattaa olla, että se tutkintavankeusaikakin on enemmän kuin kaksi viikkoa. Toki on selvää, että kun se tutkintavankeusaika tulee pitemmäksi, niin epäiltyhän istuu sitten tuomiota siinä samalla, mutta silti se on parempi signaali kuin se, että hän lähtee kahden viikon päästä vapaalle jatkamaan omaa elämäntyyliänsä, koska useimmiten se elämäntyyli ei tuota tälle yhteiskunnalle kovin paljon muuta kuin menoa. Joku sanoo, että meillä on liikaa vankeja ja meillä on liikaa tutkintavankeja. Minä sanon, että yksikin päivä pois tuolta kadulta säästää tälle yhteiskunnalle näiden rikollisten tekemiä ja suunniteltavia rikoksia ennalta estävässä merkityksessä.

Meillä on löperö rangaistuskäytäntö. Se on tässä tullut jo sanottua monella suulla. Se olisi voitu korjata ilman tätä lakiesitystäkin, mutta kun siihen ei ole halua. Kyllä tuomioistuinlaitos pystyy sisäisesti ohjaamaan tuomareita siihen, miten rangaistukset mitataan, mutta sitä ei ole haluttu tehdä. Sen takia tällaiset tärkeät aloitteet on pakko viedä tämän ison salin kautta läpi. Toivon todella, että nyt suurin osa tästä eduskunnasta herää tämänkin asian kohdalla ja tämä laki saadaan vietyä läpi. — Kiitos.

Puhemies Matti Vanhanen: Meillä menee nyt hieman yliajalle ja suuren valiokunnan päälle, mutta kun on vain yksi puheenvuoro pyydetty, myönnän sen. — Edustaja Kaleva.

13.30 **Atte Kaleva kok:** Kiitos, arvoisa puhemies! Koetan puhua lyhyesti, koska tässä on niin hyviä puheenvuoroja jo käytetty. Haluan kiittää edustaja Koposta tästä erittäin hyvästä ja tärkeästä lakialoitteesta. Tällaiset esimerkit, joita nyt vaikka edustaja Koponen tässä aluksi meille täällä kertoi ja joissa pieneen, puolustuskyvyttömään lapseen kohdistetaan silmitöntä, julmaa väkivaltaa, ovat järkyttäviä. Ja valitettavasti tämä esimerkki, josta edustaja Koponen tässä sanoi, ei ole ainoa tapaus. Tällaisia on muitakin.

Pöytäkirja PTK 4/2022 vp

On ihan sietämätöntä ajatella, että tällaisen silmittömän, julman väkivallan tekijät eivät joudu teostaan sellaiseen vastuuseen kuin pitäisi eli he pääsevät vapaaksi. Se ei mahdu minun oikeuskäsitykseeni. Se ei mahdu Suomen kansan oikeuskäsitykseen. En usko, että se mahtuu kenenkään meistä kansanedustajista oikeuskäsitykseen.

Edustaja Keto-Huovinen täällä hyvin totesi sen, että rangaistusasteikko jo mahdollistaisi myös ankarampien rangaistusten tuomitsemisen mutta jostakin syystä niitä rangaistuksia ei tuomita. Laki ei silloin toimi niin kuin sen pitäisi, ja tällä edustaja Kuposen lakialoitteella me nyt voidaan korjata se laki sellaiseksi, että se vastaa yleistä oikeuskäsitystä. Tällaisten väkivallantekojen tekijöiden pitää istua vankilassa. He eivät voi päästä vapaaksi. Tämä on järkyttävää, ja onneksi voidaan tässä nyt tämä tilanne korjata.

Kiitoksia vielä edustaja Kuposelle. Kiitos kaikille, jotka tässä ovat puhuneet. On erittäin hyviä puheenvuoroja ollut. — Kiitos.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin lakivaliokuntaan.

7. Seuraava täysistunto

Eduskunnan seuraava täysistunto on tiistaina 8.2.2022 klo 14.00. Täysistunto lopetettiin klo 13.32.

Pöytäkirjan vakuudeksi: